

Liturgi til sabbatsmåltid

i et Jesus-perspektiv

israelsmissionen

grænseløs mission

Sabbatten

Gud giver det jødiske folk mange forskellige grunde til at fejre sabbat. Den første og vigtigste er naturligvis, at Gud selv afstod fra at arbejde efter han havde fuldendt sit skaberværk. Senere lægges der flere lag på sabbatten, når Gud fx knytter fejringen af sabbatten sammen med, at jøderne ikke længere er slaver i Egypten. Gennem de mange forskellige sabbatsbefalinger fornemmer man også et klart sigte fra Guds side: Mit folk skal være afhængigt af mig. Det viser sig fx tydeligt i befalingerne om sabbatsåret, jubelåret og påbuddet om at samle manna til to dage, da israelitterne vandrede i ørkenen. Sabbat handler altså også om tillid til, at Gud vil sørge for vores fysiske behov. Sidst, men absolut ikke mindst, er sabbatten også en invitation til en forsmag på den hvile, der venter os på den nye jord.

For det jødiske folk er sabbatten også en dag for hvile, men det er i høj grad også en dag, hvor man giver øget opmærksomhed til Gud, og det han har gjort for en. Det er en festdag, hvor sabbatsmåltidet er festmiddagen, og det hedder sig, at ingen må sidde alene på en sabbatsaften, og hvis det banker på døren, må man ikke sende vedkommende væk. Gæstfrihed, fællesskab, taknemmelighed og identitet er nogle af nøgleordene.

Praktisk

Til sabbatsindledningen skal du bruge to lys, vin og to brød. En Bibel til eventuelle tekstlæsninger. Derudover naturligvis også et festmåltid!

De to lys tændes

Ifølge *Midrash* – en rabbinisk bibelkommentar – var Sarah den første jødiske kvinde til at tænde sabbatslysene. I jødisk tradition er det således kvinden i huset, som tænder lysene. Der er forskellige udlægninger af, hvorfor det lige er kvinden, som skal tænde lysene. I rabbinisk tradition er det fordi kvinden havde ansvaret for, at mørket og synden kom ind i verden ved syndefaldet, og derfor er hun også ansvarlig for at bringe lyset ind i verden igen. Lysene skal minde os om det åndelige, og i jødisk tradition er kvindens natur mere åndelig end mandens, hvilket er en anden forklaring. Den mest positive forklaring er nok, at det er kvinden som er bedst egnet til at skabe den særlige sabbatsstemning i hjemmet.

De to lys symboliserer de to steder i Bibelen, hvor jøderne befales at huske og holde sabbatten. I en messiansk jødisk tradition symboliserer de to lys ligeledes skabelsen og frelsen. I jødisk tradition skal de to lys have lov til at brænde ned, og stagerne må ikke røres før sabbatten er ovre.

De to lys skal tændes fredag inden solnedgang – når de tre første stjerner har vist sig på himlen eller tidligst 18 min. før solnedgang.

Kvinden i huset tænder de to sabbatslys alt imens hun indånder røgen fra lysene, for at tage imod hvilen og den særlige åndelighed, som sabbatten bringer. Hun beder:

(Barukh atah Adonai Eloheinu, melekh ha'olam, asher kid'shanu b'mitzvotav v'tzivanu l'hadlik ner shel Shabbat.)

Velsignet være Du, Herre vores Gud, Verdens konge, som har gjort os hellige gennem sine bud og som har befalet os at tænde sabbatslysene.

(evt. fortsættelse:) Du som en gang sagde: Der blive lys i mørket, du har sendt os Jesus Messias, verdens lys, og ladet hans lys skinne i vores hjerter. Vi bekender at der på trods af dit lys stadig er meget mørke i os. Tilgiv os, Gud, i din nåde og for Jesus Messias' skyld. Lad dit evige kærligheds lys skinne hos os, så mørket spredes. Tak Jesus, at vi, der kæmper og bærer tunge byrder, kan komme til dig og finde hvile. Lad også denne sabbat blive til hvile for os.

(læs evt. 1. Mosebog 1,1-3 og Johannesevangeliet 8,12)

Velsignelse af børnene

Herefter fremsiger kvinden bønner/velsignelser over sine børn:

Til sønnerne: (*Y'simchah Elochim ke'Ephrieim v'chiMenaseh.*)

Må Gud forme dig som Efraim og Mennaseh

Til døtrene: (*Y'simaech Elocheem k'Sarah Rivkah Rechael v'Lea-ah.*)

Må Gud forme dig som Sarah, Rebekka, Rakel og Leah

Velsignelse af kvinden

Traditionelt bruger manden også sabbatten til at stoppe op og reflektere over alt det gode, som hans kvinde har gjort mod ham og familien i løbet af ugen. Manden beder og velsigner sin kvinde ved at citere fra Ordsprogenes Bog 31, 10-31.

Kiddush – vinen velsignes

I jødisk tradition symboliserer vinen glæde og hellighed. Den bruges til at markere sabbattens begyndelse og afslutning. Velsignelsen af vinen skal ligeledes minde os om skabelsen og om udfrielsen fra Egypten, som regnes for det tidspunkt, hvor jøderne blev til ét samlet folk.

Manden skænker vin i et bæger eller glas og beder følgende bøn stående:

(Baruch atah Adonai Eloheinu Melech Haolam borei peri hagafen.)

Velsignet være du, Herre vores Gud, Verdens konge, du som skabte vinfrugten.

(evt. fortsættelse:) Du som har sendt os det sande vintræ: Jesus Messias. Vi takker dig for ham, for hans død og opstandelse og fordi du gennem ham har givet os fri adgang til dig. Tak også for at vi på denne sabbatsaften kan samles i lovprisning af Ham som er Sabbatens Herre og som allerede nu giver os en forsmag på Messiasrigets herlighed og den store sabbatsglæde. Lovet være dit og Messias's hellige navn, for du er god og din godhed varer for evigt.

Håndvaskning

De fleste religiøse jøder foretager en rituel afvaskning af deres hænder, for at minde sig selv om, at alt er helligt og for at vaske alt som ikke er helligt og rituelt rent af hænderne inden måltidet kan indtages.

Afvaskningen hænger sammen med det næste ritual som er velsignelsen af brødet, og da man helst ikke skal adskille en velsignelse og den handling som velsignelsen hænger sammen med, taler man ikke mellem afvaskningen og spisningen af brødet.

Hvis man ønsker at have denne del med i sabbatsindledningen, kan lederen af måltidet fx fylde et stort krus med vand og på traditionel jødisk vis først hælde vand over højre hånd 2-3 gange og dernæst venstre. Herefter holdes begge hænder i vejret og følgende bøn citeres:

(Baruch atah Adonai, Eloheinu Melech Haolam, asher kid'shanu b'mitzvotav v'tzivanu al netilas yodoyim.)

Velsignet være Du, Herre vores Gud, Verdens konge, som har gjort os hellige gennem sine bud og som har befalet os at vaske vores hænder.

Velsignelsen af brødet

I jødisk tradition er der to brød – ofte de særlige halla-brød, som er kendetegnet ved at de er snoet i deres form. De to brød symboliserer, den dobbelte portion manna, som Gud befalede israelitterne at indsamle inden sabbatsdagen, så de ikke behøvede indsamle manna på selve sabbatten, men kunne hvile.

Måltidsleder beder:

(Baruch atah Adonai Eloheinu Melech Haolam Hamotzi Lechem Meen Haaretz.)

Velsignet være du, Herre vores Gud, Verdens konge, som lader brødet fremgå af jorden.

(evt. fortsættelse:) Tak fordi vi kan mættes gennem dine gode gaver. Tak også fordi du har sendt os det levende brød fra himlen, Jesus Messias. Tak, at også vores åndelige sult og længsel kan stilles gennem hans liv, lidelse og død.

(Læs evt. 2. Mosebog 16,14-16; 25-26 og Johannesevangeliet 6,32-35)

Bøn om den evige sabbatshvile

Læs 1. Mosebog 2,1-3 og Hebræerbrevet 4,9-11

Når vi nu efter ugens arbejde er kommet til sabbattens hvile, tænker vi på at du, Herre Jesus, efter at du havde fuldført alt, hvilede i graven før du stod op på den tredje dag. Så vil vi heller ikke frygte dødens mørke og gravens nat, men holde fast ved håbet om, at der hvor du er gået foran kan vi trygt følge efter. Giv os at leve i dig, så enhver af os én gang kan dø i dig. Og væk os så op til den evige sabbat, så vi kan feste og lovsynge med dig i de levendes land.

Shabbat Shalom!

Om Israelsmissionen

Israelsmissionens hovedformål er at bringe evangeliet om Jesus af Nazareth, Messias, tilbage til det folk, vi har fået det fra: Jøderne.

Det gør vi gennem mange forskellige samarbejdspartnere, projekter og volontørmuligheder:

Den Danske Kirke i Jerusalem er platformen for vores volontørarbejde i Israel:

Meet the People og *Missionspiloterne*. Derudover afholdes der gudstjenester.

Desuden er præsten i kirken ansat ved *Caspari Centeret*, som er et teologisk

ressourcested for den messianske bevægelse. I *Immanuelkirken* i Jaffo, som er

en lokal messiansk menighed, har vi lige nu et dansk præstepar med deres familie. I

Israel har de hele *tre bibelselskaber*, som tilsammen har lavet Bible Land Team.

Vi har også et samarbejde med det kristne studenterarbejde, *FCSI*. I Haifa er vi

desuden engageret i plejehjemmet *Ebenezer*, som har både messianske jøder og

kristne arabere boende. Her er der mulighed for at blive *seniorvolontør*. Vi har

også et længerevarende samarbejde med forsoningsarbejdet *Musalaha*. Hvis du har

lyst til at følge i Paulus' fodspor og tage på missionsrejse, har du også mulighed for det

gennem *Jews for Jesus*.

Herhjemme tager vi gerne ud og holder *foredrag* og *bibeltimer* eller afholder et

påskemåltid som dette. Det kan også være du har lyst til at deltage i et *sabbats-*

måltid eller en *løvhyttefest*?! Alt sammen har det til formål at gøre os klogere på

kristendommens jødiske rødder.

Du kan læse meget mere om vores arbejde på israel.dk.

